

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 2023/4984
Vår ref.: 02\02
Saksbehandler: MT
Dato: 20. desember 2023

Innspill til regjeringens handlingsplan for deltakelse

Norsk musikkråd er en paraply med 40 nasjonale musikkorganisasjoner, som teller 243.000 medlemskap, med aktiviteter som kor, korps, band, orkester og konsertarrangører. Dette består av 6600 lokale lag, ensembler, klubber og musikkgrupper. I tillegg er det fylkesmusikkråd i alle fylker, samt ca. 105 lokale kultur- og musikkråd.

Vi ønsker å bidra til arbeidet som regjeringen har satt igangsatt, og deler ambisjonen om at alle barn skal få muligheten til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet. Alle bør få en mulighet til å utøve eller oppleve musikk. Å delta i musikk fra ung alder kan bidra til et bedre liv, med musikkglede og økt livskvalitet.

Norsk musikkråd sender her våre forslag til hvilket innhold som bør med i handlingsplanen for at musikken kan bidra til økt deltakelse, og for at musikklivet skal kunne stå bedre rustet i dette arbeidet.

1. Musikk er et verktøy for økt deltakelse

Handlingsplanen bør ta for seg at:

- Musikk som kulturuttrykk har en unik kraft til å overkomme barrierer, gi glede og identitet. Å skape og oppleve musikkopplevelser bør være en rettighet som alle må få tilgang på.
- Musikken har først og fremst en egenverdi, men derfor også en nytteverdi. Musikkens positive mereffekter er en uutnyttet ressurs i arbeidet med å skape større deltakelse blant barn og unge.
- Sevl om musikken er for alle, er det nødvendig med et målrettet arbeid for å skape større deltakelse og inkludering i musikklivet. Dette må skje gjennom økt kapasitet og kompetanse, slik at det kan jobbes kontinuerlig og over tid.

Musikk har en unik evne til å krysse grenser og bringe mennesker sammen på tvers av ulikheter og utgangspunkt, da den ikke er begrenset av språk eller fysiske evner, og kan være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvem du er og hva du kommer fra.

Musikk er en kilde til glede, mestring og mening, [livskvalitet og folkehelse](#), sosial tilhørighet, identitetsbygging og mellomkulturell forståelse. Musikkaktiviteter er spesielt viktige da de for barn og unge også kan fungere som viktige identitetsmarkører.

[Forskning viser](#)¹ at musikklivet kan gi bedre psykisk helse, høyere livskvalitet, og økt læringsutbytte hos den enkelte. Å delta i musikk kan gjøres hele livet. Et organisert musikkliv, spesielt rettet mot barn, er et viktig verktøy i langsiktig deltakelse, da det gir en sosial ramme, og organisert struktur for å lære seg å utøve musikk. Ved å skaffe seg de ferdighetene i ung alder, får man muligheten til å oppleve musikkens ulike gevinster gjennom resten av livet.²

Våre musikkfellesskap er med andre ord gode arenaer for inkludering og forebygging av utenforskap. Økt deltakelse fra flere grupper i befolkningen gir et mangfold av impulser og perspektiver, som igjen gir et bedre musikk- og kulturliv.

¹ [NMR-Rapport-Verdien-av-musikk-122020.pdf \(ams3.cdn.digitaloceanspaces.com\)](#)

² [Musikk i kroner og ører: samfunnsøkonomiske gevinster ved det frivillige musikklivet \(vista-analyse.no\)](#)

Musikken representerer en mulighet for å oppnå målet om større deltakelse, den kan skape fordeler og muligheter for utvikling hos den enkelte og kan fungere som et inkluderende verktøy. Optimalt gir deltakelse i musikk en plattform der barn og unge kan uttrykke seg, finne venner og ta del i et større fellesskap. I musikken finnes det ingen reservebenk, det er samspillet med andre – faglig som sosialt, utgjør hele grunnlaget for å danne musikkfellesskap.

Flere kan delta

Selv om musikk og det organiserte musikklivet har mange fordeler, er det også viktig å erkjenne og adressere de utfordringene som finnes. Det kan være begrensninger i tilgjengelighet, økonomiske utfordringer og mangel på bevissthet om hvilke barrierer som står i veien for barn og unges deltakelse. Musikk har i sine ulike former en dyp forankring i kulturen, og det er viktig å erkjenne og respektere mangfoldet av kulturer og kulturuttrykk. Det organiserte musikklivet må derfor være følsom for kulturelle forskjeller og være i stand til å tilpasse seg, for å imøtekomme behovene til barn og unge med ulike kulturelle, økonomiske, fysiske eller sosiale barrierer for å delta.

Vårt arbeid i paraplyen

Ved å signere fritidserklæringen forplikter vi oss til å jobbe for at alle barn og unge skal ha like muligheter for å delta. Vi har gjennomført og lært mye av prosjektet [Kulturfellesskap med ukrainske flyktninger](#). Vi deltar som en av paraplyene i forskningsprosjektet [ICYVOL](#), som undersøker hvilke faktorer som ligger til grunn for barn og unges ulike deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, med målet om å utvikle felles verktøy for å lette arbeidet med inkludering.

I 2024 starter vi et større musikkfadder-prosjekt, ment å nettopp fremme barn og unges deltakelse i organiserte musikkaktiviteter. Vi forvalter også tilskuddsordninger med fokus på rekruttering og deltakelse. Våre mange og mangfoldige medlemsorganisasjoner gjør tilsvarende godt arbeid med deltakelse og inkludering. De ønsker at Norsk musikkråd prioriterer opplæring i inkludering og rekruttering, for å forsterke den opplæringen som allerede finner sted i organisasjonene.³

Til grunn for dette ligger et ønske om å prioritere organisasjonsbygging og etablere grunnlaget for rekruttering og utvikling av tillitsvalgte, og at disse representerer befolkningsmangfoldet og dens kulturuttrykk. Med den påfølgende positive effekten av økt rekruttering og bred deltakelse av barn og unge i hele spekteret av musikklivet.

Vår erfaring er at viljen hos utøvere og tillitsvalgte er der, men for at viljen raskere skal bli til handling, er vi avhengig av ressurspersoner som kan tilrettelegge og heie på underveis. Det er en stor styrke å ha både et forbund og en paraplyorganisasjon i ryggen, som kan avhjelpe med kapasitet, og utvikle kompetanse.

For å faktisk oppnå det felles målet om økt deltakelse og reell inkludering er det nødvendig med langsiktig innsats, og flere ressurser som bidrar til å skape nasjonal, regional og lokal kompetanse og engasjement for arbeidet med deltakelse og inkludering.

2. Økt deltakelse starter lokalt

Handlingsplanen bør ta for seg at:

- Alle barn og unge skal gis en reell tilgang på et mangfold av aktiviteter, både organiserte og egenorganiserte i eget lokalmiljø.
- Kommunene må erkjenne ansvaret for å tilrettelegge for et samarbeid mellom alle relevante aktører
- Det er behov for mer forskning og kunnskap om sammenhengene mellom barrierer for deltakelse og ulike aktivitetstilbud i lokalsamfunnet.

³ Kompetansebehovet ble også belyst i Institutt for samfunnsforskning sin [presentasjon](#) under innspillmøtet 21.11.2023

I arbeidet med å skape muligheter for økt deltakelse er det viktig å forstå hva barn og unge selv ønsker fra fritidsaktivitetene, da barn og unge motiveres i en større grad enn voksne av å bygge samhold og relasjoner med andre som har like eller lignende interesser som dem selv.⁴

Det er også nødvendig å kunne tilby et mangfold av ulike aktiviteter, slik at barn og unge som er i en identitetsbyggende og utforskende fase av livet får større muligheter til å delta på aktiviteter de selv ønsker.⁵ Dette gjelder for både organiserte og egenorganiserte aktiviteter, og sjangre og uttrykk tilknyttet musikk og kultur har tradisjonelt vært spesielt viktige da de også kan fungere som viktige identitetsmarkører for barn og unge under oppvekstårene.⁶

De siste årenes nedgang i andelen barn og unge som deltar på organiserte fritidsaktiviteter underbygger behovet for synlig- og tilgjengeliggjøring av mangfoldige aktiviteter.⁷ De nasjonale ungdomsresultatene fra 2022 viser også at de fleste barn og unge er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet sitt, noe som ikke er gitt i en mer og mer globalisert verden.⁸ Men sammenhengen mellom nedgang i fritidsdeltakelse og tilfredshet med lokalmiljøet viser hvilken viktig rolle kommunen og fylkeskommunen har for å tilrettelegge for ungdoms trivsel og deltakelse. En må heller ikke se bort fra de 14 % unge som er misfornøyd med tilbud i lokalmiljøet sitt, da disse er fare for å enten ikke begynne i aktivitet, eller falle ut av aktiviteter de nå tar del i.

Barn og unge som ikke er tilfreds med fritidstilbudet må like fullt tilbys relevante og attraktive fritidsaktiviteter i sitt lokalmiljø, men det må da eksistere og synliggjøres et bredt og tilgjengelig tilbud, som kan ivareta deres interesser over tid. Samtidig som aktivitetene og tilbudene må erkjenne at det ikke er selve deltakelsen som er viktigst, men hvilken effekt deltakelse gir av merverdi. I form av bedre fysisk og psykisk helse, demokrati- og samfunnsforståelse, dannelse, variert kunnskap og et større fellesskap.

Folkehelseinstituttet har påpekt hvordan sosiale ulikheter synliggjøres på ulike måter i idretten og kulturen⁹. Der økonomi er en større barriere for deltakelse i idretten er det foreldrenes kulturelle ressurser som får betydning i barn og unges deltakelse i kulturaktiviteter. Dette er barrierer som kan forsterke andre barrierer som geografisk avstand, normer, tilgjengelighet og relevans. Forskning på nasjonalt nivå viser også at både idretten og det organiserte musikklivet er overrepresentert med unge fra familier som har relativt høy sosioøkonomisk status, da det deltar ca. dobbelt så mange av førstnevnte sammenlignet med barn og unge fra familier med lav sosioøkonomisk status.

For fritidsklubber er det omvendt, som treffer flere barn og unge med familier med lav sosioøkonomisk status.¹⁰ Dette belyser at det er et stort potensial i det lokale deltakelsesarbeidet med barn og unge, for der åpne møteplasser treffer bredt og har færre barrierer for deltakelse enten det er økonomisk eller kulturelt, så mangler de det organiserte musikklivets brede nettverk, som gir muligheter for langsiktig deltakelse i flere og større kulturelle mestringsarenaer.¹¹ Barn og unge som deltar i organiserte fritidsaktiviteter vil få tilgang på flere arenaer for mestring, og kan delta i delvis prestasjonsorienterte aktiviteter som samtidig oppleves som trygge og inkluderende. Slike aktiviteter gir læring og individuell vekst som bygger opp en samfunnsnyttig resiliens og trygghet i voksenlivet.¹²

⁴ Aagre, W. (2003) Ungdomskunnskap : hverdagslivets kulturelle former. Bergen: Fagbokforl. 193

⁵ Røise, Petra, and Mia Börjesson. Ungdomscoaching. Bergen: Fagbokforl, 2017. s 32

⁶ Aagre, W. (2003) Ungdomskunnskap : hverdagslivets kulturelle former. Bergen: Fagbokforl. 171-172

⁷ [Ungdata 2022 – Nasjonale resultater](#) s 28

⁸ [Ungdata 2022 – Nasjonale resultater](#) s 22

⁹ <https://www.fhi.no/op/oppvekstprofiler/betydningen-av-sosial-ulikhet-for-barns-helse-og-oppvekst/#fritidsaktiviteter-som-arena-for-sosial-utjevning>

¹⁰ [Jacobsen, S.E., Andersen, P.L., Nordø, Å.D., Sletten, M., & Arnesen, D. \(2021\) Sosial ulikhet i barn og unges deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter. Rapport 2021:01. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. S 14, 65-66](#)

¹¹ *Mestringsarena i overførbar betydning, vil gjelde både musikalsk, organisatorisk og sosial mestrings-opplevelse.*

¹² Andersen and Arnesen (2023) *Inkluderings tiltak som virker? Måleindikatorer for deltakelse og inkludering av barn og unge i organiserte fritidsaktiviteter* [Preprint]. S 12

Til dette ligger også forståelsen av hva som differensierer deltakelse og inkludering, og på hvilken måte organiserte fritidsaktiviteter kan skape langsiktig opplevd inkludering hos barn og unge.¹³ For det sistnevnte har det organiserte musikklivet mange eksisterende muligheter, men har etter vårt skjønn også et stort ubenyttet potensial i sitt brede musikalske nettverk og mulighetene for langsiktig deltakelse og fellesskap.

Det er behov for mer kunnskap. Det finnes endel forskning på unges deltakelse i organisert idrett og fysisk aktivitet, men lite om deltakelse i kulturaktiviteter. Det samme gjelder for hvilke barrierer for deltakelse som oppleves i kulturlivet. Samtidig er det også behov for forskning som synliggjør sammenhengene mellom de ulike fritidsaktiviteter og tilhørende barrierer i disse, slik at de sammensatte ungdomsperspektivene om eget liv og fritid blir bedre forstått av bredden av organisasjoner og fritidsaktører.

Forskning som tar utgangspunkt i å undersøke problemstillinger knyttet til én fritidsaktivitet, målgruppe eller sjanger har en implisitt fare for å bygge opp under en delvis eksisterende «silo-tenking» om barn og unges liv. Som igjen kan føre til at tiltak og satsninger forenkler eller misforstår problemstillinger som er mer komplisert enn først antatt. Det er også viktig at resultater og innsikter fra forskning blir omsatt til praktisk handling. Forskning er mindre relevant hvis den ikke leder effekt, skaper nytteverdi for organisasjonene, de som jobber direkte med barn og unge og for barn og unges selv.

3. Økt deltakelse krever samarbeid, samhandling og medvirkning

Handlingsplanen bør ta for seg at:

- Samarbeid om deltakelse krever synliggjøring, kompetanseheving og koordinering.
- Økt deltakelse blant barn og unge krever samarbeid på kommunalt nivå og blant lokale aktører.
- Skreddersydd medvirkning fra barn og unge selv bør tilrettelegges for ulike aktivitetsformer, og kommunen bør være sentral i å tilrettelegge møteplasser for disse aktørene.

Skal vi sammen øke barn og unges deltakelse må samhandling og samarbeid forsterkes lokalt, både når det gjelder kommunens rolle som en koordinerende part, men også blant de som jevnlig deltar i aktivitet. I dette samarbeidet vil musikkfrivilligheten være en naturlig og viktig part, da vi representerer en bredde av sjangre og aktiviteter for barn og unge, samtidig som det organiserte musikklivet gir muligheter for langsiktig deltakelse utenfor selve aktiviteten, i de lokale lagene og musikkorganisasjonene.

Musikk og kultur kan anses som en del av et større dannende fellesskap¹⁴ der kunst kan aktivere barn og unge til å være mer samfunnsdeltakende, og på sikt også samfunnskapende individer. For i det organiserte musikklivet er det vesentlig med en bred demokratiforståelse, for de ulike stemmene må bli hørt. Derfor er uformell opplæring og refleksjon rundt demokrati i praksis viktige deler av de ordinære aktivitetene. Samtidig som de demokratisk oppbygde musikkorganisasjonene ufarlig- og tilgjengeliggjør små og store demokratiske prosesser innad i det lokale laget, og på sikt i de store musikkorganisasjonene.

For å skape fungerende samarbeid er det behov for synliggjøring og kompetanseheving innenfor inkludering og koordinering på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, slik at de ulike aktørene har felles forståelse for målsettingene og verktøyene for det felles arbeidet med deltakelse. Nærmiljøaktører som kommuner, skoler og kulturskoler må ansvarliggjøres, og elev- og ungdomsrådene må involveres reelt. Involvering av foresatte og foreldre er også vesentlig, individuelt, og gjennom skole og FAU. Kommunale fritidsklubber og oppvekstansatte i kommunen spiller også en viktig rolle i arbeidet, da de som lavterskeltilbud treffer bredt.

Oppvekstreformen (barnevernsreformen) trådte i kraft i 2022, og gav et større kommunalt ansvar for blant annet det forebyggende arbeidet. Det er en intensjon å skape mer samarbeid på tvers av tjenester i

¹³ Ibid. S 11

¹⁴ Røyseng, S. et al. (2014) Begreper om barn og kunst. Oslo: Kulturrådet I kommisjon hos Fagbokforl. s 51

hele oppvekstsektoren.¹⁵ Å delta i musikkaktiviteter betyr noe i den sammenhengen, enten det er snakk om bruken av musikkterapeuter¹⁶ i eller som en tilrettelagt fritidsdeltakelse. Gjennomført på riktig måte, kan musikklivet være en endringsagent for en bedre oppvekst.

Musikklivet kan også trekkes mer inn skolehverdagen. Dette er også rasjonelt for kommunene, blant annet vil det nå i Oslo legges bedre til rette for et samarbeid om aktivitetstilbudet med frivillige organisasjoner og idrettslag i Aktivitetsskolen (SFO)¹⁷.

Alle aktører som jobber med barn og unge vil kunne være ulike ledd i en større deltakelsesstrategi, der noens behov og ønsker kan løses ut av andre aktører, der det er etablert bevissthet og kontaktflater på tvers, slik at barn og unge kan bevege seg mellom fritidsaktiviteter som passer deres ønsker og behov. Et økosystem rundt barn og unges deltakelse, der deres fritidsaktivitet og ønsker blir ivaretatt og forstått av helheten, samtidig som de koordinerende aktørene i samarbeid avklarer og definerer konkrete tiltak, og de felles mål som eksisterer på lokalt nivå.

Barn og unge bør som målgruppe også ta del i disse samarbeidsprosessene, på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. De må forstås som representanter for ikke bare sin alder, men også for sine fritidsinteresser og lokalsamfunn. Barn og unge kjenner på hvilke barrierer som hindrer dem fra å delta, enten det er økonomi, geografisk avstand, normer eller annet. De har også like mange, om ikke enda flere, fritidsinteresser som voksne. Men deres meninger og refleksjoner rundt disse tingene må løftes frem og forstås. Slik at den mangfoldige ungdomsbefolkningen kan tilbys mangfoldige fritidsaktiviteter. For det er samspillet mellom disse ulike aktivitetene som vil bidra til barn og unges forståelse av egen identitet, men også en bedre forståelse av andres identitet.

De ulike gradene av barne- og ungdomsmedvirkning må skreddersys og tilrettelegges for de ulike aktivitetsformene, slik at forståelsen av medvirkning blir større og terskelen for å begynne blir lavere. Medvirkning handler på grunnleggende nivå om å ha muligheten til å påvirke noe en bryr seg om, og i det ligger det stort potensiale for utvikling av metoder og verktøy som passer inn hos de etablerte organiserte fritidsaktivitetene.

For å få til en større grad av samhandling mellom aktørene, bør kommunen legge til rette for møteplasser hvor alle aktører har en fast plass rundt bordet – hos musikkfrivilligheten er det de lokale musikk- og kulturrådene som bør få denne plassen. Etablering og oppfølging av disse møteplassene bør forankres i kommunens strategier for oppvekst, kultur og frivillighet – samt synliggjøres i budsjett. Kommunen er den rette til å vise frem mangfoldet av mulighetene for deltakelse, og det er de lokale lagene og aktivitetenes ansvar å ta imot og ivareta ny deltakelse. Men det vil kreve kapasitet og støtte fra sentralledd og paraplyer, riktige lokaler og arenaer, nok ressurser, kompetanse, bevisstgjøring, koordinering, langsiktig planlegging og innsats.

4. Styrk virkemidlene som leder til organiserte og egeninitierte musikkaktiviteter

Handlingsplanen bør ta for seg at:

- Rekruttering i ung alder er avgjørende for langsiktig deltakelse – dette gjelder både for egenorganisert og organisert aktivitet.
- Frifond organisasjon er et effektivt virkemiddel i det lokale musikklivet
- Frifond musikk har en viktig rolle som for å gi egenorganiserte grupper mulighet til å skape musikkaktiviteter på eget initiativ.

Rekruttering til musikk i ung alder er en viktig faktor for å bli aktiv i musikklivet over tid. Det finnes flere arenaer der barn og unge rekrutteres til det organiserte musikklivet, blant annet via skolen, venner og familie, eller en kombinasjon av disse. Rekruttering til musikk og organiserte musikkaktiviteter påvirkes

¹⁵ <https://www.ks.no/fagomrader/barn-og-unge/barnevern/barnevernsreformen2/barnevernsreformen/>

¹⁶ Norsk forening for musikkterapi - [Musikkterapi i skolen](#)

¹⁷ [Hammersborgerklæringen](#), side 9 om Grunnskolen.

også av anerkjennelsen, omdømmet og den opplevde statusen som tilhører det å spille et instrument, synge, rappe eller produsere musikk.

Som forvalter av tilskuddsordninger opplever vi at Frifond¹⁸ bidrar til økt deltakelse og langsiktig inkludering av barn og unge. Vårt utgangspunkt er at alle skal få muligheten til å utøve og oppleve musikk, og at det skal være et mangfold av sjangere i samfunnet som unge utøvere kan bli kjent med eller velge å fordype seg i. Et mangfold av musikkuttrykk i et lokalsamfunn bidrar til å fremme større rekruttering, interesse og engasjement.

Frifond består av flere ordninger, slik som Frifond organisasjon og Frifond musikk.

Frifond organisasjon er en bred ordning der medlemsdemokratiet har stor frihet til å prioritere. Denne ordningen bidrar til å styrke lagenes forutsetninger for aktiviteter og drift, men også ekstraordinære aktiviteter, større samarbeidsprosjekter, inkluderingstiltak og ulike kompetansehevende prosjekter og aktiviteter.

Frifond musikk er et viktig verktøy og inngangsport for å få barn og unge til å skape egeninitiert musikkaktivitet, for Frifond musikk er en svært demokratisk støtteordning med få barrierer. Samtidig som det finnes flere etablerte aktører som rekrutterer til det organiserte musikklivet er mange unge utøvere «egenrekruttert», og det er denne målgruppen som ordningen Frifond musikk først og fremst er myntet på. Vi ser en stor verdi av at det finnes en lavterskel ordning som kan nå ut til egenorganiserte grupper av barn og unge som ønsker å utøve musikk, men som tar initiativ utenfor de etablerte foreningene og aktivitetene. Det er også i disse egenorganiserte musikkaktivitetene at nye sjangre og musikkinnovasjon oppstår, med rock og hiphop som tydeligste historiske eksempler.

Egenorganiserte grupper som søker og mottar midler fra Frifond musikk har et annet utgangspunkt for de lokale medlemslagene og ensemblene tilsluttet nasjonale organisasjoner. De har likevel det felles utgangspunkt at kjernen i aktiviteten handler om å utøve og oppleve musikk sammen. Sagt på en annen måte; et ungt miljø som aktivt benytter seg av Frifond musikk gir både en umiddelbar og en langsiktig overføringsverdi til både bredden og dybden i musikklivet.

En andel av Frifond musikk går til innkjøp av ulike musikkinstrumenter og annet aktivitetsskapende utstyr. Bakgrunnen er at barn og unge skal kunne starte en musikkaktivitet og finne spilleglede uten eventuelle økonomiske begrensinger hjemme. Frifond musikk er et viktig supplement til innkjøpsordninger som Kulturrom og Instrumentinnkjøpsordningen for korps og orkestre, da søkerne ikke er så godt etablerte som søkerne i disse ordningene. Søknadsbehandlingen fokuserer på å bistå søkerne underveis i prosessen, istedenfor å gi direkte avslag. Da det er mange barn og unge som søker er det vesentlig å ha en ungdomsforståelse i saksbehandlingen, slik at søkeren blir mer fortrolig med tilskuddsordninger og organisasjonslivet.

Norsk musikkråd har erfart at musikkorganisasjonene kan ha stort rekrutteringspotensiale fra Frifond musikk, både til aktivitet og som kommende tillitsvalgte og unge ledere. Norsk musikkråd mener at dersom organisasjonene aktivt ser til de egenorganiserte gruppene, vil de kunne rekruttere nye grupper og enkeltpersoner til sine lag og organisasjoner. Det å knytte det etablerte organisasjonslivet med søkere til ordninger som Frifond musikk, vil kunne bidra til økt aktivitet og mangfold.

Der Frifond musikk er en lavterskel ordning som er rettet mot egenorganiserte grupper, er Frifond organisasjon forbeholdt organisasjoner hvor det individuelle medlemskapet ligger til grunn. Musikkorganisasjonene har meldt at måten hvordan et medlemskap defineres i nasjonale tilskuddsordninger når det kommer til utmålingen av tilskudd, slik som krav om kontingent og skriftlig innmelding, kan komme i konflikt med inkluderingsperspektivet.

¹⁸ Se www.frifond.no for presentasjon av ordningen.

5. Musikkorganisasjonene har viljen, men trenger å styrke evnen

Handlingsplanen bør ta for seg at:

- Det må tas i bruk flerårige satsninger for inkludering i det organiserte musikklivet. Sats heller på større satsninger og tiltak som virker, fremfor kortsiktige tilskudd.
- Musikkorganisasjonene, musikkrådene og andre paraplyer må gis muskler til å utvikle både kompetanse og kapasitet.
- Aktivitet er avhengig av fysiske møteplasser som er egnet til formålet. Det må stilles krav til at lokaler er reelt tilgjengelige og egnede for å kunne tilby et mangfold av kulturuttrykk.¹⁹

Musikklivets mange ulike organisasjoner, sjangre og aktiviteter kan spille en nøkkelrolle i å fremme deltakelse og inkludering blant barn og unge. Det organiserte musikklivet har også mange fordeler og muligheter for å bidra til langsiktig deltakelse, i både aktivitet og organisasjon. Vi er til sammen mange organisasjoner, og ganske mange paraplyer. Koordinering og administrasjon kan kanskje fremstå overflødig, men er helt nødvendig. Inkludering virker best når det gjøres en innsats tidlig og over tid.

Potensialet og viljen til er til stede i musikklivet, men for å nå enda flere og få til mer er det avgjørende med økte ressurser, koordinering og administrativ støtte. Det er behov for kompetanse og kapasitet for arbeidet, for å bevisstgjøre om varierte barrierer for deltakelse. Det er behov for samarbeid på alle nivåer, fra lokale til nasjonale aktører. Dette involverer synliggjøring, kompetanseheving og reell medvirkning av barn og unge. Kommunen er en sentral støttespiller, mens sentralledd og paraplyorganisasjoner kan bidra med administrative ressurser og koordinering.

Norsk musikkråd forplikter seg til arbeidet om økt deltakelse og inkludering, og ønsker å ta en større rolle i dette arbeidet fremover. Vi håper å bli invitert til den videre prosessen med å utforme handlingsplanen.

Med vennlig hilsen

Bjarne Dæhli
generalsekretær

bjarne.daehli@musikk.no

Magnus Tveten
rådgiver

magnus.tveten@musikk.no

¹⁹ Se musikklokaler.no for presentasjon for tilstandsbeskrivelser, standarder og krav til øvingsarenaer